

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**SOCIETAT I CULTURA
MEDIEVAL**

Coordinació: BENITO MONCLÚS, PERE

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	SOCIETAT I CULTURA MEDIEVAL			
Codi	100123			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història (R 2015)	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	BENITO MONCLÚS, PERE			
Departament/s	HISTÒRIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	6 ECTS = 150 hores de treball de l'estudiant (HTE): 60 docència híbrida (presencial/virtual) 90 treball de l'estudiant			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català Lectures i altres: castellà i anglès			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BENITO MONCLÚS, PERE	pere.benito@udl.cat	3	
REIXACH SALA, ALBERT	albert.reixach@udl.cat	3	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer les principals eines terminològiques i conceptuals emprades en l'anàlisi de les societats europees premodernes i, específicament, de les societats medievals.
- Conèixer les principals eines terminològiques i conceptuals emprades en l'anàlisi de la cultura de les societats premodernes i, específicament, de les societats medievals.
- Conèixer els principals debats, teories i problemes suscitats per la historiografia de les societats europees medievals .
- Conèixer les problemàtiques específiques plantejades per la historiografia de gènere sobre el paper de les dones a les societats medievals.
- Conèixer les problemàtiques específiques suscidades per la historiografia de les minories ètnico-religioses dins les formacions socials cristianes medievals.

Competències

Competències bàsiques i generals:

- Aprendre a "pensar històricament" i a raonar científicament.

CB5- Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

CG3- Identificar, comparar i avaluar els mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi i d'interpretació de les fonts i documents històrics, antropològics i/o arqueològics

CG4- Posseir les capacitats, eines i recursos per a l'anàlisi i la síntesi d'informació

- Aprendre a discernir entre realitat històrica, memòria històrica i construcció historiogràfica del passat.
- Aprendre a cercar recursos bibliogràfics, a diferenciar entre gèneres i productes historiogràfics, i a utilitzar els recursos en l'elaboració de treballs escrits.
- Aprendre a elaborar i redactar ressenyes bibliogràfiques i assaigs sobre debats historiogràfics i aspectes concrets del contingut de la matèria de l'assignatura.
- Aprendre a elaborar i realitzar presentacions orals.

Competències específiques:

- Capacitat d'emprar l'aparell conceptual específic de la Història social i d'altres disciplines afins en l'anàlisi i

interpretació de les societats medievals i en la recerca i la construcció del coneixement històric.

- Capacitat de distingir els sistemes socials, les dinàmiques que els han generat i els àmbits culturals i geogràfics on s'integren.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Temari:

0. Introducció.
1. Les transformacions socials de l'Antiguitat tardana a l'alta edat mitjana (segles V-X). Esclavitud i pagesia lliure.
2. Feudalisme i estructures senyorials (segles XI-XIV). L'emergència de nous grups socials.
3. L'aristocràcia. Definició. Estructures familiars. Cultura nobiliària.
4. La pagesia i la societat rural. Estructures familiars. Cultura camperola. La servitud: orígens i desenvolupament.
5. La revolució urbana (segles XI-XIV). L'emergència de nous grups socials. La cultura dels mercaders.
6. Marginats, dones i pobres.
7. Mobilitat social ascendent i descendent
8. Solidaritats de grup, conflictes entre grups i revoltes socials.
9. Jueus i musulmans dins de formacions socials cristianes. Convivència, tolerància, violència.

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	Grup	Hores d'ensenyament híbrid (presencial i virtual)	Treball del alumne (hores)
Classe magistral (M)	Exposició de temes per part del professor (vegeu temari)	GG	30	
Classe pràctica (P)	- Comentari de lectures - Exposició de ressenyes bibliogràfiques	GG	30	25
Avaluació (AV)	Evidència 1. Elaboració d'una ressenya bibliogràfica	Ind.		30
	Evidència 2. Assaig. Filmografia històrica i història social.	Ind		20
	Evidència 3. Comentari de text de font primària	Ind		10
	Evidència 4. Prova escrita	Ind	2	
Tutories (Tut)	Tutories individuals	Ind.	3	
			65	85

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Calendari de treball

1a setmana (inici classes 13 setembre) - 6a setmana:

Classes teòriques dels temes 1-4 més comentaris de text. A partir de la tercera setmana, cada setmana un d'assignat a un alumne (treball 3).

7a setmana - 13a setmana:

Classes teòriques dels temes 5-9 més comentaris de text. Cada setmana un d'assignat a un alumne (treball 3).

14a setmana:

Exposició oral de les ressenyes bibliogràfiques a l'aula (treball 1)

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ CONTÍNUA:

Evidència	Mode	% de la nota final	Nota mínima exigida (sobre 10)
1. Prova escrita sobre el conjunt de la matèria impartida i les lectures obligatòries	Obligatori	40 %	3,5
2. Treball 1. Ressenya bibliogràfica i exposició oral de la ressenya	Obligatori	25 %	
3. Treball 2. Assaig: filmografia històrica i història social	Obligatori	15 %	
4. Treball 3. Comentari de text d'una font primària (exposició oral)	Obligatori	15 %	
Assistència (control aleatori) i participació activa a l'aula	Opcional	5 %	
		100 %	5

AVALUACIÓ ALTERNATIVA

L'alumne/a que combini els estudis amb una feina a temps complet o a temps parcial els horaris de la qual coincideixin amb els de les classes té dret a demanar avaluació alternativa **en un termini de 5 dies des del començament del semestre**. Per a més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria de la Facultat de Lletres.

Bibliografia i recursos d'informació

AURELL, Martin, *La Noblesse en Occident (VIe - XVe siècle)*, París, Armand Colin, 1996.

BAJTIN, Mijail, *La cultura popular en la Edad Media y el Renacimiento*, Madrid, Alianza ed., 1989.

BARTON, Simon, *The Aristocracy of Twelfth-Century Leon and Castile*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009..

BARTON, Thomas W., *Contested Treasure. Jews and Authority in the Crown of Aragon*, The Pennsylvania State University Press, 2015.

BLOCH, Marc, *La société féodale*, Paris, Albin Michel, 1939-1940 (traducció castellana: *La sociedad feudal*, Madrid, Akal, 1986).

- BOUCHERON, Patrick, MENJOT, Denis, BOONE, Marc (eds.), PINOL, Jean-Luc (dir.), *Historia de la Europa urbana. II. La ciudad medieval*, València: Publicacions de la Universitat de València, 2010.
- BOURIN, Monique; DURAND, Robert. *Vivre au village au Moyen Âge. Les solidarités paysannes du XIe au XIIIe siècle*, Rennes, Presses universitaires de Rennes, 2000.
- COMAS-VIA, Mireia, *Entre la solitud i la llibertat. Vídues barcelonines a finals de l'Edat Mitjana*, Viella, 2015.
- COHN, Samuel K. *Lust for Liberty: The Politics of Social Revolt in Medieval Europe, 1200-1425: Italy, France, and Flanders*, Cambridge (Ma.) – Londres: Harvard University Press, 2006.
- DUBY, Georges, *Les trois ordres ou l'imaginaire du féodalisme*, París, Gallimard, 1978 (traducció castellana: *Los tres órdenes o lo imaginario del feudalismo*, Madrid, Taurus, 1992).
- DUBY, Georges, *Guerreros y campesinos. Desarrollo inicial de la economía europea (500 1200)*, Madrid, Siglo XXI, 1976.
- DYER, Christopher, *Standards of Living in the Later Middle Ages*, New York, Cambridge University Press, 1989.
- ECHEVARRÍA ARSUAGA, Ana, *La minoría islámica de los reinos cristianos medievales: moros, sarracenos y mudéjares*, Madrid, Sarrià, 2004.
- FOSSIER, Robert, *La sociedad medieval*, Barcelona, Crítica, 1996.
- FOURQUIN, Guy, *Los levantamientos populares en la edad media*. Madrid, Edaf, 1976.
- FREEDMAN, Paul H., *The origins of peasant servitude in medieval Catalonia*, Cambridge, 1991.
- FREEDMAN, Paul H.; BOURIN, Monique [eds.], *Forms of servitude in Northern and Central Europe: decline, resistance, and expansion*, Turnhout, Brepols, 2005.
- GARCIA HERRERO, María del Carmen, *Artesanas de vida. Mujeres de la Edad Media*, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 2009.
- GARCÍA SANJUÁN, Alejandro, *Coexistencia y conflictos. Minorías religiosas en la Península Ibérica durante la Edad Media*, Granada, Universidad de Granada, 2015.
- GENICOT, Leopold, *Comunidades rurales en el Occidente medieval*, Barcelona, 1993.
- GIRALT, Emili (dir.); SALRACH, Josep M. (coord.), *Història Agrària dels Països Catalans*, vol. II [Edat Mitjana], Barcelona, Universitats dels PPCC, Fundació Catalana per a la Recerca, 2004.
- GOODY, Jack, *The Development of the Family and Marriage in Europe*, Cambridge, Cambridge University Press, 1983 (traducció castellana: *La evolución de la familia y del matrimonio en Europa*, Barcelona, Herder, 1986).
- HEERS, Jacques. *El clan familiar en la Edad Media*, Barcelona, Labor, 1978.
- HILTON, Rodney, *Siervos liberados. Los movimientos campesinos medievales y el levantamiento inglés de 1381*, Madrid, 1983.
- HILTON, Rodney, *Conflicto de clases y crisis del feudalismo*, Barcelona: Crítica, 1988.
- HORROX, Rosemary, ORMROD, W. Mark (eds.), *A Social History of England 1200-1500*, Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- LALIENA CORBERA, Carlos, *Siervos medievales de Aragón y Navarra en los siglos XI-XIII*, Saragossa, Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2012.
- MANZANO MORENO, Eduardo, *Historia de las sociedades musulmanas en la edad media*, Madrid,

Síntesis, 1992.

MOLLAT, Michel, *Les pauvres au Moyen Âge. Étude sociale*, Paris, Hachette, 1978.

MOLLAT, Michel, *Uñas azules, Jacques y Ciompi. Las revoluciones populares en Europa en los siglos XIV y XV*, Madrid, Siglo XXI, 1989.

MONSALVO ANTÓN, José María, *Las ciudades europeas del Medioevo*, Madrid, 1997.

MONSALVO ANTÓN, José María, *Los conflictos sociales en la Edad Media*, Madrid, Síntesis, 2016.

MORSEL, Joseph, *L'aristocratie médiévale; Ve-XVe siècle*, París, Armand Colin, 2004.

MOUTHON, Fabrice, *Les communautés rurales en Europe au Moyen Âge. Une autre histoire politique du Moyen Âge*, Rennes: Presses Universitaires de Rennes, 2014.

MULLET, Michael, *La cultura popular en la baja Edad Media*, Barcelona, Crítica, 1990.

PHILLIPS, William, *Slavery in Medieval and Early Modern Iberia*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 2014

POUNDS, N.J.G., *La vida cotidiana: Historia de la cultura material*, Barcelona, 1992.

RÖSENER, W., *Los campesinos en la Edad Media*, Barcelona, 1990.

ROTH, Norman, *Jews, Visigoths & Muslims in Medieval Spain: Cooperation and Conflict*, Leiden, Brill, 1994.

SALRACH, Josep Maria, *La formación del campesinado en el Occidente antiguo y medieval. Análisis de los cambios en las condiciones de trabajo desde la Roma clásica al feudalismo*, Madrid, 1997.

SALRACH, Josep Maria, *Entre Roma i el Renaixement. Història i textos de l'Occident medieval*, Vic, Eumo, 2002.

THOMPSON, E. P., *Tradición, revuelta y consciencia de clase. Estudios sobre la crisis de la sociedad preindustrial*, Barcelona, Crítica, 1984.

VICIANO, Pau, *Els peus que calciguen la terra. Els llauradors del País Valencià a la fi de l'Edat Mitjana*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2012.

VINYOLES VIDAL, Teresa, *Historia de les dones a la Catalunya medieval*, Lleida, Pagès, 2005.

WICKHAM, Chris, *Framing the Early Middle Ages. Europe and the Mediterranean, 400-800*, Oxford University Press, 2005 (traducció castellana: *Una Historia nueva de la Alta Edad Media. Europa y el mundo mediterráneo, 400-800*, Barcelona, Crítica, 2009).

WICKHAM, Chris, *Medieval Europe*, New Haven, Yale University Press, 2016 (traducció castellana: *Europa en la Edad Media. Una nueva interpretación*, Barcelona, Crítica, 2017).